C/2025/6697

2025.12.12.

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2025. november 7.)

az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési programnak (Periklész V program) a 2028–2034 közötti időszakra történő létrehozásáról és az (EU) 2021/840 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet iránti javaslatról

(CON/2025/34)

(C/2025/6697)

Bevezetés és jogalap

2025. október 8-án, illetve 15-én az Európai Központi Bank (EKB) az Európai Unió Tanácsától, illetve az Európai Parlamenttől azt a felkérést kapta, hogy alkosson véleményt az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési programnak (Periklész V program) a 2028–2034 közötti időszakra történő létrehozásáról és az (EU) 2021/840 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet iránti javaslatról ([1]) (a továbbiakban: a javasolt rendelet).

Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre az Európai Unió működéséről szóló szerződés 133. cikkén alapul, amely szerint az EKB-ra ruházott hatáskörök sérelme nélkül, az euro közös valutaként történő alkalmazásához szükséges intézkedéseket az Európai Parlament és a Tanács állapítja meg, az EKB-val folytatott konzultációt követően. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzata 17.5. cikkének első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

1. Általános észrevételek

1.1. Az EKB megjegyzi, hogy a javasolt rendelet a 2021–2027 közötti időszakra szóló jelenlegi Periklész IV program helyébe lép, amelyet az (EU) 2021/840 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([2]) hozott létre. A Periklész V program 2028-tól 2034-ig lesz alkalmazandó.

1.2. Az EKB ismét kifejezésre juttatja azon álláspontját, hogy a Periklész-program fontos hozzájárulás az EKB, az Europol és a nemzeti hatóságok által az eurobankjegyek és -érmék hamisítása elleni küzdelemben már végzett tevékenységekhez ([3]). Az EKB biztos abban, hogy a Periklész V program továbbra is hozzá fog járulni az eurobankjegyek és euroérmék integritásának megőrzéséhez, valamint az euro közös valutaként történő használatával szembeni potenciális fenyegetések elleni küzdelemhez.

1.3. Az EKB kiemeli a pénzhamisítás elleni küzdelemben betöltött aktív szerepét. Így különösen, az EKB olyan képi megjelenést és biztonsági jellemzőket alakít ki az eurobankjegyek számára, amelyek lehetővé teszik a laikusok és a szakértők számára is az eredeti és a hamis bankjegyek megkülönböztetését, és amelyek visszatartó erejűek a hamisítók számára.

1.4. Az eurobankjegyek első sorozatát 2002. január 1-jén vezették be. 2013 óta fokozatosan bevezetésre kerültek a második sorozat, azaz az Európé-sorozat bankjegyei. A továbbfejlesztett biztonsági elemekkel rendelkező bankjegyek bevezetésének előkészítése érdekében az EKB és az eurorendszer nemzeti központi bankjai sokrétű információt kínálnak a bankjegykezelő berendezések gyártói és szállítói, valamint a kereskedelmi bankok, kiskereskedők és mások számára, akik bankjegykezelő berendezéseket használnak vagy napi rendszerességgel kezelnek készpénzt. Az EKB ezenkívül biztosít képzési programokat és képzési anyagokat a készpénzkezeléssel

([1]) COM(2025) 462 final.

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/840 rendelete (2021. május 20.) az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (Periklész IV program) 2021–2027 közötti időszakra történő létrehozásáról és a 331/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 186., 2021.5.27., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/840/oj).

([3]) Lásd az Európai Unió Tanácsának felkérésére az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési programról (a „Periklész-program”) szóló két tanácsi határozat iránti javaslatról szóló, 2006. július 5-i CON/2006/35 európai központi banki vélemény (HL C 163., 2006.7.14., 7. o.) 1. bekezdését, az euró pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (a „Pericles 2020 program”) létrehozásáról szóló tanácsi rendelet iránti javaslatról szóló, 2012. március 2-i CON/2012/17 európai központi banki vélemény (HL C 137., 2012.5.12., 7. o.) 1.1. bekezdését és az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési program (a „Periklész IV program”) létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet iránti javaslatról szóló, 2018. augusztus 16-i CON/2018/35 európai központi banki vélemény (HL C 378., 2018.10.19., 2. o.) 1.2. bekezdését. Az EKB valamennyi véleménye közzétételre kerül az EUR-Lexen.

hivatásszerűen foglalkozó szervezetek képzésének kiegészítéseképpen. Új bankjegysorozat bemutatását követően a lakosság rendelkezésére bocsátják továbbá a kialakításra és biztonsági elemekre vonatkozó tájékoztatást. Az EKB jelenleg az eurobankjegyek új sorozatát készíti elő annak biztosítása érdekében, hogy azok biztonságosak, hatékonyak és fenntarthatók maradjanak. A folyamatnak a nyilvánosság és szakértők is aktív résztvevői. A témáról és a képi megjelenítésről a végső döntést az EKB Kormányzótanácsa hozza meg, az eurobankjegyek új sorozata bevezetésének időpontjáról pedig a későbbiekben fognak dönteni.

1.5. Emellett az EKB a hamis eurobankjegyek új fajtáit a Bankjegyszakértői Központjában (CAC) elemzi, és a szerzett ismereteket felhasználja a bűnüldöző hatóságok számára történő tanácsadásra. A CAC koordinálja a hamis eurobankjegyekről ismert valamennyi műszaki és statisztikai adatnak az összes érdekelt fél számára történő terjesztését.

1.6. A hamisítók – más technikák mellett – digitális képalkotó hardverek és szoftverek széles körét használják. Erre reagálva a Központi Bankok Pénzhamisítás-elhárítási Csoportja (Central Bank Counterfeit Deterrence Group), amelynek az EKB tagja, támogat és felhasznál olyan technológiákat, mint a hamisítás elleni rendszerek, amelyek megakadályozzák a védett bankjegyek képi elemeinek rögzítését és utánzatok készítését.

1.7. Az EKB egyetért azzal, hogy folyamatos figyelmet kell fordítani az újonnan megjelenő hamisítási fenyegetések elleni küzdelemre. Az EKB ezért üdvözli, hogy a Periklész V program célja többek között a digitális euróval – amennyiben az a jövőben kibocsátásra kerül – kapcsolatos potenciális fenyegetések elleni küzdelem annak érdekében, hogy megőrizzék az euro mint pénznem valamennyi formájának integritását. Hasonlóképpen az EKB üdvözli, hogy a program célkitűzései figyelembe veszik mind a mesterséges intelligencia jelentette fenyegetéseket, mind az általa kínált nyomozási lehetőségeket. A támogatható intézkedéseknek ki kell terjedniük az e területeken bekövetkező lehetséges jövőbeli fejleményekre.

2. **Különös észrevételek**

2.1. A javasolt rendelet címét és 1. cikkét ki kell bővíteni az egyéb potenciális fenyegetésekre való hivatkozással, hogy az kiterjedjen az új fejleményekre is, többek között a jövőbeli digitális euróval összefüggésben, összhangban a javasolt rendelet (12) preambulumbekezdésével, 2. cikkének (2) bekezdésével és mellékletével.

2.2. A javasolt rendelet 7. cikke értelmében a Periklész V programot az (EU, Euratom) 2024/2509 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([4]) összhangban közvetlen irányítás, vagy az említett rendelet 62. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett szervezetekkel közvetett irányítás keretében kell végrehajtani. A javasolt rendelet indokolása szerint a Periklész V program kiegészíti az EKB és az Europol által indított kezdeményezéseket, és összhangban áll azokkal. Emiatt alapvető fontosságú a következetesség biztosítása és az egyéb illetékes szervek, különösen az EKB és az Europol bankjegyek és érmék hamisításával kapcsolatban hozott releváns intézkedései tekintetében mutatkozó szükségtelen megkettőzések elkerülése. Ezért a Periklész V program alapján támogatható intézkedések végrehajtása során a Bizottságnak figyelembe kell vennie az EKB és az Europol egységes valutával szembeni fenyegetésekkel, így a hamisítással és az ahhoz kapcsolódó csalással – többek között a hamisított bankjegyek gyártásával és terjesztésével – kapcsolatos, már folyamatban lévő és tervezett tevékenységeit. Ez összhangban áll az (EU) 2021/840 rendelet 4. cikkének (2) bekezdésével, amelyet a javasolt rendelet hatályon kívül helyezne. Az EKB arra ösztönzi a Bizottságot, hogy teljes mértékben vegye igénybe az EKB eurobankjegyekről szóló tájékoztatás és képzés területén szerzett tapasztalatát, és biztosítsa, hogy a javasolt rendelet az EKB teljes bevonásáról rendelkezzen e tekintetben.

2.3. Emellett a Periklész V program érdekelt felei közötti jól működő együttműködésre hivatkozva az EKB ismét kifejezésre juttatja azon álláspontját, hogy hasznos lenne, ha a Bizottság kapcsolatot tartana az EKB-val és az Europollal, illetve bevonná azokat a Periklész V program alapján finanszírozandó intézkedésekről való döntésbe, különösen a kezdeményezések közös vizsgálata érdekében. Ez megelőzné az esetleges megkettőzéseket és átfedéseket a Periklész V program, más idevágó programok és az EKB képzési tevékenységei között ([5]). Ez az együttműködés előmozdítaná továbbá az euro hamisítása és az ahhoz kapcsolódó csalás elleni összehangolt stratégia alkalmazását.

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2024/2509 rendelete (2024. szeptember 23.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról (HL L, 2024/2509, 2024.9.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([5]) Lásd az Európai Unió Tanácsának felkérésére az euro pénzhamisítás elleni védelmét szolgáló csere-, segítségnyújtási és képzési programról (a „Periklész-program") szóló két tanácsi határozat iránti javaslatról szóló, 2005. június 21-i CON/2005/22 európai központi banki vélemény (HL C 161., 2005.7.1., 11. o.) 8. bekezdését, a CON/2006/35 vélemény 2.2. bekezdését, a CON/2012/17 vélemény 2.4. bekezdését és a CON/2018/35 vélemény 2.2. bekezdését.

Ezért a javasolt rendelet 8. cikkének (1) bekezdését módosítani kell, hogy biztosítsa a fő részt vevő felekkel, többek között az EKB-val és az Europollal történő előzetes konzultációt a Bizottság részéről a meghozandó intézkedések tekintetében. A Bizottságnak elegendő időt kell biztosítania az EKB számára a javasolt rendelet 8. cikkének (1) bekezdésével, valamint mellékletének 1. és 3. pontjával összhangban meghozandó intézkedések dokumentációjának megismerésére ([6]).

2.4. Módosítani kell további a javasolt rendelet 4. cikkének (2) bekezdését, hogy biztosítsa a fő részt vevő felekkel, többek között az EKB-val és az Europollal történő előzetes konzultációt abban az esetben, ha a Bizottság az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelettel összhangban közvetlen irányítás, vagy az említett rendelet 62. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett szervezetekkel közvetett irányítás keretében kiegészítő forrásokat használ fel.

2.5. Az EKB hangsúlyozza annak szükségességét, hogy 1. rendszeresen részt vegyen a program alatti értékelő jelentések előkészítésében az általa megtett intézkedések és a pénzhamisítás és az ahhoz kapcsolódó csalás elleni küzdelemben való aktív részvételének figyelembevétele érdekében; 2. az érintett intézkedésekben a Bizottság mellett aktívan részt vevő szervezetek visszajelzése megfelelően kerüljön bele az értékelő jelentésekbe és közleményekbe; 3. rendszeres tájékoztatást kapjon a jövőben a programról; és 4. konzultáljanak vele bármely esetleges felhatalmazáson alapuló jogi aktusnak a keret nyomon követésére és értékelésére vonatkozó rendelkezések továbbfejlesztése érdekében történő elfogadása előtt. E tekintetben az EKB megjegyzi, hogy a Szerződés 133. cikke előírja, hogy az euro közös valutaként történő alkalmazásához szükséges intézkedések megállapítása előtt konzultálni kell az EKB-val. Ez a kötelezettség nem korlátozódik a javasolt rendeletre, hanem alkalmazandó az alap jogalkotási aktusban meghatározott hatáskörökkel foglalkozó, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokra is. Az EKB-val konzultáltak a javasolt rendeletről a Szerződés 133. cikkével összhangban, és következésképpen konzultálni kell vele bármely felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását megelőzően is, mivel ezek az euro pénzhamisítás és az ahhoz kapcsolódó csalás elleni védelmét szolgáló végrehajtási intézkedések, amelyek szükségesek az euro közös valutaként történő alkalmazásához.

2.6. Végezetül, ami a javasolt rendelet 8. cikkének (5) bekezdésében említett és mellékletének 1. és 2. pontjában szereplő intézkedéseket illeti, az EKB javasolja a hamisított bankjegyek és érmék euroövezeten kívüli gyártásával és euroövezeten belüli terjesztésével foglalkozó közös intézkedések szerepeltetését. A javasolt rendelet indokolása szerint, bár az évente felderített hamis eurobankjegyek átlagos száma továbbra is ellenőrzés alatt áll, folyamatos éberségre van szükség, amint azt a jó minőségű hamis eurók és biztonsági elemek interneten/darkneten való növekvő elérhetősége, a pénzutánzatok megjelenése, valamint a hamisítási csomópontok megléte (például Törökországban és Kínában) is mutatja.

Abban az esetben, ahol az EKB a javasolt rendelet módosítására tesz javaslatot, külön technikai munkadokumentum tartalmazza a szövegezési javaslatokat és az azokhoz fűzött magyarázatot. A technikai munkadokumentum angol nyelven elérhető az EUR-Lexen.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2025. november 7-én.

az EKB elnöke
Christine LAGARDE

([6]) Lásd a CON/2012/17 vélemény 2.5. bekezdését és a CON/2018/35 vélemény 2.2. bekezdését.